

Datum van inontvangstneming : 31/10/2023

Zaak C-562/23

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

11 september 2023

Verwijzende rechter:

Upravno sodišče Republike Slovenije (Slovenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 augustus 2023

Verzoekende partij:

T-2 družba za ustvarjanje, razvoj in trženje elektronskih komunikacij in opreme d.o.o.

Verwerende partij:

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Beroep bij de Upravno sodišče (bestuursrechter, Slovenië) tot nietigverklaring van het besluit waarbij een verzoek tot verlenging van de geldigheid van een besluit tot toewijzing van radiofrequenties is afgewezen; Europees wetboek voor elektronische communicatie; voorspelbaarheid van de regelgeving voor houders van rechten; duidelijk, nauwkeurig en onvoorwaardelijk karakter van een bepaling van Unierecht; rechtstreekse toepasselijkheid van bepalingen van Unierecht

Voorwerp en rechtsgrondslag van het verzoek om een prejudiciële beslissing

Uitlegging van het Unierecht; artikel 267 VWEU

Prejudiciële vragen

- 1) Zijn de leden 1 en 2 van artikel 49 van de Telecomcode [richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie] duidelijk, onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig om particulieren in staat te stellen zich daarop te beroepen in procedures voor nationale administratieve en rechterlijke instanties?
- 2) Moeten de leden 1 en 2 van artikel 49 van de Telecomcode ook worden toegepast op de verlenging van individuele rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum die vóór de inwerkingtreding van de Telecomcode zijn verleend, en welke algemene criteria gelden in dat geval om te bepalen of een individueel recht moet worden verlengd?
- 3) Indien de tweede vraag ontkennend wordt beantwoord, moet artikel 5, lid 2, van de machtigingsrichtlijn [richtlijn 2002/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 betreffende de machtiging voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten] of artikel 5, lid 2, vierde alinea, van de richtlijn tot wijziging van de machtigingsrichtlijn [richtlijn 2009/140/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 tot wijziging van richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten, richtlijn 2002/19/EG inzake de toegang tot en interconnectie van elektronischecommunicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten, en richtlijn 2002/20/EG betreffende de machtiging voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten] dan worden toegepast om te beoordelen wat een passende duur is voor de individuele rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum die zijn verleend onder vigeur van de machtigingsrichtlijn, in verband met de mogelijkheid van de verlenging van die rechten, en zijn deze bepalingen voldoende duidelijk, onvoorwaardelijk en nauwkeurig om op basis daarvan te kunnen beoordelen of de duur van een individueel recht van gebruik van het radiofrequentiespectrum passend is?
- 4) Indien de derde vraag bevestigend wordt beantwoord, aan de hand van welke criteria moet dan worden beoordeeld of de duur van een individueel recht van gebruik van het radiofrequentiespectrum passend is of moet worden verlengd?
- 5) Indien de eerste, de tweede of de derde vraag bevestigend wordt beantwoord, moet er bij het besluit inzake verlenging dan rekening mee worden gehouden dat de nationale bepalingen die van kracht waren toen het gebruiksrecht verstreek, de mogelijkheid van verlenging na een geldigheidsduur van 15 jaar uitdrukkelijk uitsloten?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht

Richtlijn 2002/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 betreffende de machtiging voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten (machtigingsrichtlijn), met name artikel 5;

Richtlijn 2009/140/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 tot wijziging van richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten, richtlijn 2002/19/EG inzake de toegang tot en interconnectie van elektronischecommunicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten, en richtlijn 2002/20/EG betreffende de machtiging voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten (richtlijn tot wijziging van de machtigingsrichtlijn), met name artikel 3;

Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (Telecomcode), met artikel 49, artikel 50, lid 1, en artikel 124.

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikel 155 van de grondwet van de Republiek Slovenië luidt:

„Wetten, andere regels en handelingen van algemene strekking kunnen geen terugwerkende kracht hebben. Alleen de wet kan bepalen dat sommige specifieke bepalingen ervan terugwerkende kracht hebben, indien het algemeen belang dit vereist en op voorwaarde dat dit geen afbreuk doet aan verworven rechten.”

Zakon o elektronskih komunikacijah (wet inzake elektronische communicatie) (hierna: „ZEKom”)

Artikel 50 ZEKom luidde:

„(1) Het besluit tot toewijzing van radiofrequenties wordt door het agentschap genomen voor een bepaalde termijn, meer bepaald voor een periode van ten hoogste 15 jaar, behalve voor de toewijzing van radiofrequenties voor mobiele lucht- en zeeradiotelefoniediensten.

[...]”

Artikel 51 ZEKom luidde:

„De geldigheidsduur van een besluit tot toewijzing van radiofrequenties kan op verzoek van de houder ervan worden verlengd, mits is voldaan aan alle voorwaarden die bij het verstrijken van de geldigheid ervan voor het gebruik van die radiofrequenties worden gesteld.”

Op 15 januari 2013 is de ZEKom vervangen door de Zakon o elektronskih komunikacijah (hierna: „ZEKom-1”), die van is kracht gebleven tot en met 9 november 2022. Op 10 november 2022 is de Zakon o elektronskih komunikacijah (hierna: „ZEKom-2”) in werking getreden, waarmee de Telecomcode in het nationale rechtsstelsel is omgezet.

Artikel 53, lid 1, ZEKom-1 bepaalde:

„Het besluit tot toewijzing van radiofrequenties wordt door het agentschap genomen voor een bepaalde termijn met een passende duur, die nodig is voor de afschrijving van investeringen, maar ten hoogste 15 jaar mag bedragen, behalve voor de toewijzing van radiofrequenties voor mobiele lucht- en zeeradiotelefoniediensten.”

Artikel 54, leden 1, 5 en 6, van deze wet luidde:

„(1) De geldigheidsduur van een besluit tot toewijzing van radiofrequenties kan, met uitzondering van besluiten tot toewijzing van radiofrequenties voor de levering van openbare communicatiediensten aan eindgebruikers, op verzoek van de houder ervan worden verlengd mits is voldaan aan alle voorwaarden die bij het verstrijken van de geldigheid ervan voor het gebruik van die radiofrequenties worden gesteld en daarbij rekening wordt gehouden met de doeleinden die zijn vastgesteld in de artikelen 194, 195, 196 en 197 van deze wet.

[...]

(5) Indien de verlenging wordt verleend, neemt het agentschap een nieuw besluit tot toewijzing van radiofrequenties.

(6) De geldigheidsduur van een besluit tot toewijzing van radiofrequenties die nodig zijn om te kunnen voldoen aan de eisen inzake meting, certificering en andere controles van radioapparatuur, en van een besluit tot toewijzing van radiofrequenties voor openbare evenementen, kan niet worden verlengd.”

Artikel 240 ZEKom-1 bepaalde dat besluiten die op grond van de ZEKom waren genomen, konden worden gewijzigd, nietig konden worden verklaard of konden worden beëindigd onder de voorwaarden en op de wijze als bepaald in de ZEKom-1.

Artikel 307 ZEKom-2 bepaalt echter dat besluiten die op grond van de ZEKom-1 zijn genomen en waarvoor termijnen gelden die op het moment van de inwerkingtreding van de ZEKom-2 nog niet zijn verlopen, kunnen worden gewijzigd, kunnen worden nietig verklaard of kunnen worden beëindigd onder de voorwaarden en op de wijze als bepaald in laatstgenoemde wet.

Korte uiteenzetting van de feiten en het hoofdgeding

- 1 Vennootschap T-2 d.o.o. [T-2 vennootschap met beperkte aansprakelijkheid voor de ontwikkeling en marketing van elektronische communicatie en bijbehorende apparatuur], de verzoekende partij, was houdster van een individueel recht van gebruik van de volgende radiofrequenties: van 1935 MHz tot 1950 MHz, en, in combinatie, van 2125 MHz tot 2140 MHz en van 1910 MHz tot 1915 MHz. Deze frequenties waren haar toegewezen bij een besluit betreffende het aanbieden van openbare communicatiediensten voor eindgebruikers (hierna: „besluit tot toewijzing van radiofrequenties”) voor de periode van 21 september 2006 tot 21 september 2021. Op 20 augustus 2021 heeft de verzoekende partij verzocht om verlenging van de geldigheidsduur van het besluit tot toewijzing van radiofrequenties, voor zover het betrekking heeft op het duplexfrequentiekoppel van 1935 MHz tot 1950 MHz en van 2125 tot 1950 MHz.
- 2 Op 1 oktober 2021 heeft de Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije [agentschap voor communicatienetwerken en -diensten van de Republiek Slovenië], de verwerende partij, het verzoek om verlenging van het besluit tot toewijzing van radiofrequenties afgewezen, omdat het op grond van de ZEKom-1 na verloop van 15 jaar niet mogelijk was de geldigheidsduur van het besluit tot toewijzing van radiofrequenties, dat bedoeld was om openbare communicatiediensten aan eindgebruikers te waarborgen, te verlengen. Volgens de verwerende partij kan de bepaling van artikel 49 van de Telecomcode waarop de verzoekende partij zich beroept, niet worden toegepast op het besluit over de verlenging, omdat het juridisch niet volledig is. Deze bepaling is gedeeltelijk een open norm, aangezien de inhoud ervan nader moet worden ingevuld en zij de lidstaten ook discretionaire bevoegdheid laat met betrekking tot de wijze waarop deze in het nationale rechtstelsel moet worden omgezet. De Republiek Slovenië heeft bijvoorbeeld besloten artikel 49, lid 2, van de Telecomcode helemaal niet om te zetten in de nieuwe wet, maar heeft al van meet af aan vastgesteld dat de geldigheidsduur van de rechten twintig jaar bedraagt.
- 3 De verwerende partij betoogt dat artikel 49 van de Telecomcode helemaal niet voorziet in de door de verzoekende partij voorgestelde automatische verlenging van de rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum. Bovendien is de verlenging van de duur van individuele [gebruiksrechten] overeenkomstig artikel 49, lid 3, van de Telecomcode voor het eerst in het kader van deze richtlijn mogelijk gemaakt, teneinde de voorspelbaarheid van de regelgeving gedurende een periode van twintig jaar te waarborgen. Dit betekent echter dat de voorwaarden voor verlenging al bekend moeten zijn op het moment dat de rechten van gebruik van radiofrequenties worden toegewezen. Bij de toewijzing van de radiofrequenties in kwestie in 2006 hoefde niet aan deze voorwaarden te worden voldaan.

Voornaamste argumenten van partijen in het hoofdgeding

- 4 De verzoekende partij heeft bij de rechter beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit waarbij de verwerende partij haar verzoek om verlenging van de geldigheidsduur van het besluit tot toewijzing van radiofrequenties heeft afgewezen. Zij stelt daarbij dat de verwerende partij voor besluiten tot toewijzing van radiofrequenties waarvoor een geldigheidsduur van 15 jaar is vastgesteld, op grond van artikel 49, lid 2, van de Telecomcode had moeten toestaan dat deze vóór het verstrijken van die termijn met nog eens vijf jaar werden verlengd, aangezien de in ZEKom-1 vervatte regeling kennelijk in strijd is met de Telecomcode. Volgens haar is artikel 49, lid 2, van de Telecomcode duidelijk, nauwkeurig en onvoorwaardelijk, zodat het rechtstreeks toepasbaar is en directe werking heeft. Deze bepaling heeft tot doel de rechtszekerheid voor de huidige houders van rechten en de voorspelbaarheid van de regelgeving gedurende een periode van ten minste 20 jaar te waarborgen. Zij betoogt dat de regelgever om die reden verplicht is om, wanneer de rechten voor 15 jaar zijn toegewezen, ten minste twee jaar vóór het verstrijken van de termijn een verlengingsprocedure te starten. De verzoekende partij benadrukt dat de Telecomcode bindend is voor de Republiek Slovenië vanaf de dag van de bekendmaking daarvan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*, dat wil zeggen vanaf december 2018. Bovendien stelt zij dat deze richtlijn de toepassing van artikel 49, lid 2, niet beperkt tot slechts die individuele rechten van gebruik van radiofrequenties die zijn toegewezen na de inwerkingtreding van die richtlijn, maar dat dit artikel ook van toepassing is op de vóór de vaststelling van die richtlijn toegewezen rechten die op het moment van de inwerkingtreding daarvan nog niet zijn verlopen. Bijgevolg had de verwerende partij op grond van deze bepaling van de Telecomcode vanaf 21 december 2020 voor de houders van rechten die waren toegewezen voor een periode korter dan 20 jaar, alsnog een verlenging van de geldigheidsduur tot 20 jaar mogelijk moeten maken. Dit geldt ook voor de verzoekende partij, aangezien de periode van 15 jaar waarvoor de betreffende radiofrequenties aan haar zijn toegewezen op 21 september 2021 is verstreken, zodat haar recht op het moment van de inwerkingtreding van de Telecomcode ofwel op de datum waarop de termijn voor de omzetting ervan verstreek, nog niet was geëindigd. De verzoekende partij vraagt de Upravno sodišče om het bestreden besluit nietig te verklaren en de zaak terug te verwijzen naar de verwerende partij om een nieuw besluit te nemen.

- 5 In haar verweerschrift stelt de verwerende partij dat artikel 49, lid 2, van de Telecomcode een regel met voorwaardelijke toepassing is en dat deze de lidstaten discretionaire bevoegdheid laat, aangezien daarin niet de verplichting wordt opgelegd om een automatische verlenging toe te staan. Bovendien betoogt de verwerende partij dat de verlenging van de duur van de individuele [gebruiksrechten] voor de draadloze breedbanddiensten voor elektronische communicatie uitsluitend is vastgesteld met het oog op het waarborgen van de voorspelbaarheid van de regelgeving voor de duur van 20 jaar voor die radiofrequenties die zijn toegewezen vanaf de inwerkingtreding van de Telecomcode en dat deze bepaling niet met terugwerkende kracht kan worden

toegepast. De verwerende partij benadrukt dat de voorwaarden voor het verlenen van de verlenging al op het moment van het verlenen van de rechten van gebruik van de radiofrequenties bekend hadden moeten zijn, dat wil zeggen toen op 9 juni 2006 in het Publicatieblad van de Republiek Slovenië de openbare aanbesteding voor de betrokken frequenties is bekendgemaakt. Aangezien in die openbare aanbesteding en vervolgens in het besluit tot toewijzing van radiofrequenties geen verlengingsmogelijkheid was opgenomen, kan het betreffende besluit tot toewijzing van radiofrequenties gelet op artikel 49 van de Telecomcode niet worden verlengd.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 6 In deze zaak rijst de vraag of de volle werking van de Telecomcode moet worden gewaarborgd door de duur van het besluit tot toewijzing van radiofrequenties te verlengen, dan wel of de bij deze richtlijn vastgestelde regels betreffende de duur van de individuele rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum enkel van toepassing zijn op de rechten die na de inwerkingtreding van deze richtlijn zijn verleend. Indien dit niet het geval is, rijst de vraag of de volle werking van de machtigingsrichtlijn moet worden gewaarborgd door te beoordelen of het betrokken besluit tot toewijzing van radiofrequenties moet worden verlengd.
- 7 De volgende omstandigheden zijn in deze zaak van belang:
 1. de verwerende partij heeft het besluit tot toewijzing van radiofrequenties op 21 september 2006 genomen voor een periode van 15 jaar, dat wil zeggen tot 21 september 2021;
 2. op de datum waarop het recht is verleend, 21 september 2006, gold in de Europese Unie de machtigingsrichtlijn, waarin werd bepaald dat de duur van het gebruiksrecht, wanneer het voor een bepaalde periode wordt verleend, aangepast moet zijn aan de betrokken dienst; in de Republiek Slovenië was echter de ZEKom van kracht, op grond waarvan elk besluit tot toewijzing van radiofrequenties na 15 jaar kon worden verlengd mits was voldaan aan alle voorwaarden die bij het verstrijken van de geldigheid van dit besluit voor het gebruik van die radiofrequenties werden gesteld;
 3. op 21 september 2021, toen [de geldigheidsduur van] het besluit tot toewijzing van radiofrequenties verstreek, was in de Europese Unie de Telecomcode van kracht, die de lidstaten niet uitdrukkelijk voorschrijft hoe zij de verlengingsregeling moeten inrichten voor individuele rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum die niet na maar vóór de inwerkingtreding van deze richtlijn zijn verleend, en die op het moment van die inwerkingtreding nog van kracht zijn;
 4. op 21 september 2021 moest in de Republiek Slovenië de ZEKom-1 worden toegepast, op grond waarvan de mogelijkheid van verlenging na 15 jaar uitdrukkelijk was uitgesloten in het geval van een individueel recht van gebruik

van het radiofrequentiespectrum dat werd verleend om openbare communicatiediensten aan eindgebruikers te waarborgen;

5. op het moment waarop de geldigheid van het besluit afliep (21 september 2021), had de Republiek Slovenië de Telecomcode nog niet omgezet in het nationale rechtsstelsel, terwijl deze omzetting uiterlijk op 20 december 2020 had moeten plaatsvinden.
8. Daarom hangt de beslissing in deze zaak volledig af van de vraag of artikel 49, leden 1 en 2, van de Telecomcode directe werking heeft, zodat het gebruiksrecht in de regel na het verstrijken van een termijn van 15 jaar met nog eens vijf jaar moet worden verlengd, en van de vraag of deze bepaling (ook) moet worden toegepast op de individuele rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum die vóór de inwerkingtreding van de Telecomcode zijn verleend en waarvan de geldigheid nog niet is verstreken op het moment waarop die richtlijn van kracht is geworden, of dat eventueel artikel 5 van de machtigingsrichtlijn rechtstreeks van toepassing is op de nog bestaande rechten en het noodzakelijk is op het moment waarop het besluit tot toewijzing van radiofrequenties eindigt, te beoordelen of de duur daarvan passend is ofwel gelegenheid biedt tot afschrijving van de investeringen, omdat deze bepaling zich verzet tegen een nationale bepaling op grond waarvan verlenging na [een geldigheidsduur van] 15 jaar is uitgesloten, ongeacht of de duur van die periode passend is en zonder dat er acht op wordt geslagen of de investeringen zijn afgeschreven.
9. Niet betwist wordt dat de Republiek Slovenië de Telecomcode niet tijdig in haar rechtsstelsel heeft omgezet. Daarom betwijfelt de verwijzende rechter of artikel 49, lid 2, eerste, tweede, derde en vierde alinea, van de Telecomcode onvoorwaardelijk en nauwkeurig is. Voor de beslissing in deze zaak is doorslaggevend hoe het begrip „voorspelbaarheid van de regelgeving voor de houders van rechten” moet worden uitgelegd. De verzoekende partij legt het begrip aldus uit dat het recht moet worden toegewezen voor een periode van 15 jaar, maar dat de voorspelbaarheid gedurende 20 jaar wordt gewaarborgd door te erkennen dat het recht met nog eens vijf jaar moet worden verlengd overeenkomstig de vereisten van artikel 49, lid 1, van die richtlijn, tenzij wordt aangetoond dat deze verlenging niet in overeenstemming is met de algemene criteria van artikel 49, lid 2, derde alinea, onder a) of b), van die richtlijn, of tenzij de bevoegde instantie tegen de houder handhavingsmaatregelen heeft geïnitieerd wegens niet-naleving van de aan de gebruiksrechten verbonden voorwaarden in de zin van de vierde alinea van artikel 49, lid 2.
10. Volgens de verwijzende rechter is het niet duidelijk of het de lidstaten vrijstaat te bepalen onder welke voorwaarden zij de voorspelbaarheid van het gebruiksrecht gedurende 20 jaar zullen waarborgen, dat wil zeggen onder welke voorwaarden zij, indien zij beslissen dat dit recht 15 jaar geldig is, een verlenging van dat recht met nog eens 5 jaar zullen waarborgen. Bovendien vraagt deze rechter zich af of de Telecomcode zo nauwkeurig is dat hij zijn beslissing op deze richtlijn kan baseren.

- 11 De vraag is dus of deze richtlijn de lidstaten toestaat te beslissen welke voorwaarden zij bij de verlenging van het recht in aanmerking zullen nemen. Daarvoor pleit vooral artikel 49, lid 2, derde alinea, van de Telecomcode, dat bepaalt dat de lidstaten reeds vóór het verlenen van het recht de algemene criteria voor de verlenging van de duur van de gebruiksrechten beschikbaar maken voor alle belanghebbenden, en vervolgens de eisen specificeren waarnaar dergelijke algemene criteria kunnen verwijzen. Indien de voorwaarden van deze richtlijn rechtstreeks van toepassing zijn, is het immers niet nodig een specifieke toegang tot die criteria te verlenen, aangezien de criteria, indien zij in een reeds bekendgemaakte norm zijn opgenomen, moeten worden geacht bekend te zijn of bekend te zijn bij degenen voor wie zij zijn bestemd.
- 12 Anderzijds vraagt deze rechter zich af of de richtlijn zelf al algemene voorwaarden vaststelt die bij de verlenging in acht moeten worden genomen (waarborging van de mededinging, efficiënt gebruik van het radiofrequentiespectrum, stimulering van innovaties en investeringen, geïnvesteerd kapitaal). Voor de verwijzende rechter lijkt het echter vooral niet duidelijk of de lidstaat op basis van zijn discretionaire bevoegdheid kan beslissen dat de verlenging afhangt van de omvang van de investeringen in infrastructuur, dan wel of deze voorwaarde, en dus de afschrijving van het geïnvesteerde kapitaal, volgens de richtlijn zelf van wezenlijk belang is voor de verlenging, aangezien dit standpunt zowel in lid 1 als in lid 2 van artikel 49 naar voren komt; de verwijzende rechter vraagt zich ook af wat de verhouding is tussen de verschillende criteria, dat wil zeggen welk criterium zwaarder moet wegen dan de andere, dan wel of het de lidstaten vrijstaat om dit aspect (uitsluitend) bij de omzetting van de richtlijn vast te stellen.
- 13 Voor het geval dat het Hof bevestigend zou antwoorden op de vraag of artikel 49, leden 1 en 2, van de Telecomcode rechtstreekse werking heeft in verticale rechtsbetrekkingen, wenst de verwijzende rechter te vernemen of deze richtlijn een voorspelbaarheid gedurende 20 jaar of (onder bepaalde voorwaarden) een verlenging van een recht met een geldigheidsduur van 15 jaar met nog eens 5 jaar voorschrijft, ook voor de individuele rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum die vóór de inwerkingtreding van deze richtlijn zijn verleend. In artikel 124 van de Telecomcode is immers geen overgangsregeling voor deze rechten vastgesteld. De verwijzende rechter kan met betrekking tot deze onderwerpen het doel van deze richtlijn zelfs niet uit de overwegingen ervan afleiden. Het feit dat deze richtlijn niet met terugwerkende kracht van toepassing is, kan hooguit voortvloeien uit artikel 49, lid 2, derde alinea, van die richtlijn, dat bepaalt dat de verlengingscriteria bekend moeten zijn vóór het verlenen van de rechten, en uit de vierde alinea van deze bepaling, op grond waarvan de verlengingsprocedure uiterlijk twee jaar voor het verstrijken van de termijn begint. Voor de rechten waarvan de geldigheidsduur eerder dan twee jaar na de inwerkingtreding van de Telecomcode verstrijkt, kan deze termijn immers niet worden gewaarborgd.

- 14 Voorts vraagt deze rechter zich af of het feit dat de mogelijkheid van verlenging van het recht uitdrukkelijk was uitgesloten op grond van de wet die van kracht was op de datum waarop het recht afliep, gelet op artikel 50, lid 1, van de Telecomcode, van invloed kan zijn op het verlengingsbesluit.
- 15 Indien de vraag of de Telecomcode van toepassing is op de verlenging van de individuele rechten van gebruik van het radiofrequentiespectrum die vóór de inwerkingtreding van deze richtlijn zijn verleend, ontkennend wordt beantwoord, vraagt de verwijzende rechter zich af of in voorkomend geval dezelfde werking moet worden gewaarborgd als die welke door deze richtlijn wordt voorgeschreven op basis van de ten tijde van het verlenen van het recht geldende regel, namelijk artikel 5, lid 3, van de machtigingsrichtlijn, op grond waarvan de duur van het recht moet zijn aangepast aan de betrokken dienst, of waarbij rekening moet worden gehouden met het feit dat een passende periode nodig is voor de afschrijving van investeringen, in het geval deze bepaling onvoorwaardelijk en duidelijk is en geen enkele handeling van de instellingen van de Unie of van de lidstaten vereist. De verwijzende rechter is immers op de hoogte van de rechtspraak van het Hof, dat in zaak C-205/20 heeft geoordeeld dat artikel 20 van richtlijn 2014/67, waarin is bepaald dat de vastgestelde geldelijke sancties doeltreffend, evenredig en afschrikkend moeten zijn, rechtstreekse werking heeft. Passend en evenredig zijn, zijn vergelijkbare begrippen gelet op de duidelijkheid ervan en het ontbreken van randvoorwaarden. Ingeval deze bepalingen van de machtigingsrichtlijn of van de richtlijn tot wijziging van de machtigingsrichtlijn moeten worden toegepast, vraagt de verwijzende rechter zich af welke criteria moeten worden toegepast bij de verlenging van een individueel recht van gebruik van het radiofrequentiespectrum.